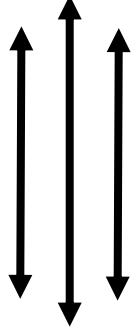
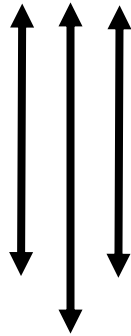

खिजीदेम्वा गाउँ सभाको सोह्रौँ अधिवेशनमा मिति २०८१ अषाढ ८ गते
शनिबार गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री शुशिला तामाङले प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को
बजेट बक्तव्य
(आय व्ययको अनुमान सहित)

खिजीदेम्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
खिजीफलाटे, ओखलढुंगा
कोशी प्रदेश, नेपाल

सभाध्यक्ष महोदय,

आज मिति २०८१ साल असार ८ गते म यस गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले श्रीमान् गाउँपालिका अध्यक्षज्यूको निर्देशन बमोजिम यस गरीमामय खिजीदेम्बा गाउँ सभाको चौधौं अधिवेशनमा गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षको लागि तय गरेको राजश्व तथा व्ययको अनुमान प्रस्तुत गर्न उभिएकी छु । यस गौरवपूर्ण क्षणमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका खातिर विभिन्न कालखण्डमा भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन तथा घटनाहरूमा बलिदानी पूर्ण जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात शहिदहरूप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

जनताको सार्वभौम मतबाट विभिन्न पदमा निर्वाचित भई आएका हामी निर्वाचित पदाधिकारीहरूले यस खिजीदेम्बा गाउँपालिकामा मितव्ययी, विवेकपूर्ण, प्रभावकारी र जनउत्तरदायी रूपमा स्रोतको परिचालन गर्नुपर्दछ, भन्ने मान्यताका साथ बजेट तर्जुमा गरिएकोछ । संविधानले व्यवस्था गरे अनुसारका नागरिकका मौलिक हक र सर्वसाधारणहरूको कल्याणका लागि नागरिकहरूलाई प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा ध्यान दिइएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म यस खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको आर्थिक गतिविधि तथा बजेट कार्यान्वयनको समिक्षा गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचन भई आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ मा यसै सम्मानित सभाले पारित गरेको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट हाल कार्यान्वयन भइरहेको परिप्रेक्ष्यमा म चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक बजेटको कार्यान्वयनको समीक्षा गर्न चाहन्छु । चालु आर्थिक वर्षमा खिजीदेम्बा गाउँपालिकाका लागि संघीय वित्तिय समानीकरण अनुदान रु. ७ करोड ७२ लाख, संघीय समपूरक अनुदान ५० लाख, संघीय राजश्व बाँडफाँड रु. ७ करोड ७३ लाख ७२ हजार ७ सय, संघबाट विशेष अनुदान रु. १ करोड १५ लाख, संघीय सशर्त अनुदान चालु तर्फ रु १७ करोड ५९ लाख १३ हजार र संघीय सशर्त पुँजीगत १ करोड १९ लाख रुपैयाँ गरी कूल १८ करोड ७८ लाख १३ हजार रुपैयाँ विनियोजन भएको छ । यसै गरी चालु आ.व. मा प्रदेशबाट वित्तिय समानीकरण अनुदान रु. ४४ लाख ९१ हजार, प्रदेशबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर २८ लाख ३९ हजार, प्रदेश सशर्त अनुदान चालु तर्फ ३० लाख ५० हजार र प्रदेश सशर्त पुँजीगत तर्फ रु. ६१ लाख ४७ हजार गरी कूल ९१ लाख ९७ हजार तथा प्रदेश समपूरक अनुदान रु. १ करोड , गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोत १ करोड ९० लाख ८० हजार र गत आ.व को अल्या भुक्तानी ३० लाख ९५ हजार गरी यस चालु आर्थिक वर्षमा यस गाउँपालिकाको कूल सरकारी खर्च रु. ४० करोड ७५ लाख ८७ हजार ७ सय रुपैयाँ अनुमान गरी विनियोजन गरिएकोमा विश्वव्यापी आर्थिक मन्दीका कारण संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रकम कटौती हुन गएकाले खिजीदेम्बा गाउँपालिकाबाट लक्ष्य अनुसारको राजस्व तथा कर संकलन नभएकोले कम बजेट प्राप्त भएको छ । चालु आ.व.मा संघीय राजस्व बाँडफाँड बाट रु. ७ करोड ७३ लाख ७२ हजार ७ सय अनुमानित गरी बजेट तथा कार्यक्रम विनियोजन गरिएकोमा चालु

आ.व.को अषाढ सम्ममा रु. ६ करोडल ८० लाख मात्र प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ । प्रदेश राजस्व बाँडफाड (सवारी साधन कर) बाट चालु आ.व.मा रु २८ लाख ३९ हजार अनुमान गरिएकोमा रु. २७ लाख मात्र प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ । आन्तरीक आम्दानी तर्फ रु १ करोड ९० लाख ८० हजार मात्र अनुमान गरिएकोमा चालु आ.व. को हाल सम्ममा १५ लाख मात्र प्राप्त भएको छ । आन्तरिक आम्दानी समेत लक्ष्य अनुरूप संकलन भएको छैन । गत आ.व.को यथार्थ खर्च, चालु आ.व.को संशोधित अनुमान र आगामी आ.व.को अनुमानित प्रस्तावित बजेट अनुसूचीहरुमा राखिएको छ ।

आगामी आ.व. २०८१।८२ मा संघीय अनुदान तर्फ वित्तीय समानीकरणमा रु. ७ करोड ८३ लाख, सशर्त अनुदान संघीय ससर्त अनुदान तर्फ रु. १७ करोड ६७ लाख २ हजार, संघीय समपूरक अनुदान रु. ५० लाख र संघीय राजश्व बाँडफाडबाट अनुमानित रु. ८ करोड २० लाख ९९ हजार ९ सय ९९ रुपैया, तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरणमा रु. ४४ लाख ८० हजार र सवारी साधन करको बाँडफाडबाट अनुमानित रु. ३३ लाख २ हजार, प्रदेश समपुरक अनुदान १ करोड, प्रदेश सशर्त अनुदान तर्फ ७९ लाख ४४ हजार, र आन्तरिक आम्दानी अनुमानित रु. १ करोड ६ लाख ६९ हजार १ रुपैया गरी अनुमानित कूल रकम रु ३७ करोड ८४ लाख ९७ हजार प्राप्त हुने अनुमान रहेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म चालू आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयन भएका केही उल्लेखनीय कार्यहरु निम्न वमोजिम भएको व्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

पुर्वाधार :

प्रदेश सरकारसँगको साभेदारीमा धारापानी,ताउर,छेर्मादिड,टुक्सिन्दुक,भाप्रे सडक स्तरोन्नती र राभावारी चण्डिथान महभिर हुँदै मोलुङ गाउँपालिका जोड्ने सडक स्तरोन्नती कार्य सम्पन्न भएको छ ।

संघीय सरकारको साभेदारीमा सञ्चालन भएको खिजीचण्डेश्वरी खिजीकाती रावादोलु भुसिंगा सडक निर्माण तथा स्तरोन्नती कार्यको लक्ष्य प्राप्तीको अन्तिम चरणमा रहेको छ। प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकमबाट ५ शैयाको खिजीदेम्वा आधारभूत अस्पताल र प्रसुती सेवा सहितको अस्पताल, खिजीचण्डेश्वरी स्वास्थ्य चौकीको लागि आवश्यक फर्निचर व्यवस्थापन कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । यसै गापाका वडा नं. १ को पटपटे सात्पुखोला र वडा नं. ८ को काप्तीखोला दोभान भोलुङ्गे पुल निर्माण कार्यको अन्तिम भूक्तानी कार्य समेत सम्पन्न भई सकेको छ ।

तेस्तै साम्वाछोलिड गुम्वा,फाप्रे छेर्मादिड देवच्याड छोकुर छोलिड गुम्वाको पुनः निर्माण कार्य सम्पन्न भएका छन्। यसै गाउँपालिकाभरिका कृषकहरुबाट उत्पादित कृषिजन्य वस्तुहरुको भण्डारण गर्नका लागि शीत भण्डार गृह निर्माणका लागि आवश्यक जग्गा प्राप्त गरी जग्गा सम्प्याइ र ग्याविन जाली लगाउने कार्य सम्पन्न भएको छ। साना सिंचाई कार्यक्रम अन्तर्गत तीनै तहको सरकार,स्वीस सरकार र उपभोक्ता समितिको साभेदारीमा वडा नं. ५ स्थित कुडेखोला प्लाप्चु लुजु मानेखोला सिंचाई योजना, वडा नं. ७ स्थित रञ्जना स्कूल ढुङ्गे चौतारा सिंचाई योजना र वडा नं. १ स्थित सिमखोला पारी काभ्रे वारी सिंचाई योजना निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। खानेपानी तथा सिंचाईका योजनाहरु र लघुजलविद्युत आयोजनाहरुको आवश्यक व्यवस्थापन तथा नियमित मर्मत कार्यलाई निरन्तरता दिइराखिएको छ। गाउँपालिकाको नवनिर्मित प्रशासकीय भवनको भौतिक पूर्वाधार संरचना थप निर्माण निरन्तर रुपमा गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइराखिएको छ। वडा नं. १,२,६,७ र ८ को प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ भने वडा नं. ४ को प्रशासकीय भवन पनि निर्माण कार्यको अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि:

गाउँपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यहरुको प्रगती विवरण, प्रतिवेदनलाई स्मारिकाको रुपमा नियमित रुपमा प्रकाशन गर्ने, सबै खाले सूचनाहरु वेवसाइट र सामाजिक सञ्जालबाट सार्वजनिक गर्ने कार्यलाई नियमित बनाइएको।गाउँपालिकालाई थप प्रविधिमैत्री बनाउन सि.सि टि.भी क्यामेरा तथा इन्टरकम फोन जडान गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ।गाउँपालिका भित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरु,स्वास्थ्य संस्थाहरु तथा वडाहरुमा फाइबर इन्टरनेट सेवा विस्तारको काम अधि वढेको छ ।

विद्युत :

खिजीदेम्बा गाउँपालिकामा केन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाइन विस्तार हुने चरणमा रहेको छ भने वडा नं. २ को नस्पु टोलमा विद्युत प्रसारण लाईन जडान गरी अन्दाजी ७० घर परिवारले विद्युत सेवा लिएका छन्।गाउँपालिका भित्रका सबै वडामा केन्द्रिय विद्युतीकरण विस्तारको काम अन्तिम चरणमा रहेको छ।

खानेपानी:

गाउँपालिकाका ५,९,२ र ६ नं. वडाहरूमा चालु आ.व.मा विनियोजित भएका खानेपानी आयोजना मर्मत कार्य सम्पन्न भएको छ। गाउँपालिका बासीहरूको तत्कालिन माग र आवश्यकतानुसार ८ हजार मिटर पोलिथिन पाइप, ५ हजार लिटर क्षमताको २ वटा हिल ट्याङ्क र ९० वटा त्रिपाल खरिद गरि वितरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

शिक्षा :

यस गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा अध्ययनरत कक्षा ३ देखि १२ सम्मका २ हजार जना विद्यार्थीहरूलाई सावर्स नेपालको सहयोगमा न्यानो ज्याकेट वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ। प्र.अ., सरोकारवाला, शिक्षकहरूलाई सिकाई क्षति न्यूनिकरण सम्बन्धी कार्यशाला सम्पन्न गरिएको छ। यस गाउँपालिकाभित्रका विद्यालयहरूमा ०-३ कक्षामा अध्ययनरत ११०० छात्राछात्राहरूलाई ट्रयाकशुट वितरण गरिएको छ। कक्षा १ देखि ३ सम्म मातृभाषा (सुनुवार,तामाङ र शेर्पा)मा स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण र पाठ्यपुस्तक छपाई कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

स्वास्थ्य:

चालु आ.व. मा विभिन्न रोगहरूको निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनुका साथै ल्याब तथा एक्सरे समेत निःशुल्क सेवा प्रदान गरिएको छ। खिजीफलाटे र खिजीचण्डेश्वरी स्वास्थ्य चौकीमा बाढे महिना र अन्य स्वास्थ्य चौकीहरूमा चौमासिक रुपमा घुम्ती सेवा मार्फत गर्भवती महिलाहरूका लागि निःशुल्क अल्ट्रासाउन्ड सेवा प्रदान गरिदै आएको छ।

चालु आ.व. मा सम्पूर्ण बालबालिकाहरूका लागि खोप लगाइएको स्वास्थ्य सरसफाई प्रवर्द्धन गरिएको छ। शंकास्पद क्षयरोगका विरामीहरू पहिचानका लागि घुम्ती सेवा मार्फत खकार नमूना संकलन गरी उपचारात्मक स्वास्थ्य शिक्षा दिइएको छ। चालु आ.व मा हालसम्म २९ जना जोखिममा रहेका गर्भवती तथा प्रसुती भएका महिलाहरूले प्रेषणको आधारमा निःशुल्क एम्बुलेन्स तथा विशेषज्ञ सेवा लिई नवजात शिशु तथा आमाहरू सम्भावित स्वास्थ्य जोखिमबाट मुक्त भएका छन्। कोशी प्रदेशसँगको समन्वयमा आधारभूत अस्पताल खिजीफलाटे तथा खिजीचण्डेश्वरीमा फर्निचर व्यवस्थापन गर्न सफल भइएको छ। विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थी तथा शिक्षकहरूको निःशुल्क आँखा परीक्षण शिविर सञ्चालन गरी आवश्यक औषधी, चश्मा तथा परामर्श सेवा प्रदान गरिएको छ। मानसिक समस्या भएका विरामीहरूलाई शिविर सञ्चालन गर्नुका साथै निःशुल्क औषधी वितरणको प्रवन्ध मिलाइएको छ। गाउँपालिका तथा

अन्य संघ, संस्थाहरुको साभेदारीमा ४ पटक निःशुल्क विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरी ५ हजार १ सय १७ जना खिजीदेम्बा वासीहरुले स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा प्राप्त गरेका छन्।

खेलकूद तथा पर्यटन:

खिजीदेम्बा अल्ट्रा ट्रायल रेसको माध्यमबाट खिजीदेम्बामा पर्यटन प्रवर्द्धन गरिएको छ । चालु आ.व. मा वडा नं. ६ को हातेमा पसी शेर्पा स्मृती ट्रष्ट खेलकूद मैदान स्तरोन्नती गरिएका छन् । गाउँपालिका स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड कप प्रतियोगिताबाट उत्कृष्ट हुने विद्यार्थी खेलाडीहरुलाई छनौट गरी जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति शिल्ड कप प्रतियोगितामा सहभागी हुन पठाइएको र सो प्रतियोगितामा स्थान हासिल गरेर आउने प्रतिभाहरुलाई पुरस्कृत र सम्मान गर्ने संस्कारको शिलान्यास गरिएको छ।

चालु आ.व. मा पर्यटकीय विकासका लागि नयाँ पर्यटकीय पदमार्गको रुपमा पोकली भरना, चिलिमडाँडा, लाम्जे बौद्ध चुलीथान, गौरप्वन दोबाटे भञ्ज्याङ, खिजीचण्डेश्वरी, खिजीफलाटे, चुप्लु भञ्ज्याङ, थोलेदेम्बा हुँदै आधार शिविरसम्म पदमार्ग घोषणा गरिएको छ । पर्यटन विकासका लागि गल्फ खेलको संभाव्यता अध्ययन तथा परिक्षण गरी सो को वृत्तचित्र समेत प्रकाशन गरिएको छ ।

कृषि:

यस गाउँपालिकामा आलुवाली,खेतीवाली कृषकहरुलाई उन्नत आलुखेती प्रविधि तालिम सम्पन्न गरिनुका साथै कृषक समूहहरुलाई आवश्यक वाली संरक्षणका सामाग्रीहरु तथा माटो सुधारक तत्व वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ। प्राङ्गारिक प्रमाणिकरण गर्न सहभागितामूलक गुणस्तर निर्धारण प्रणाली मापदण्ड निर्माण गरिएको छ। प्राङ्गारिक प्रमाणिकरण गर्नका लागि प्रत्येक वडाहरुमा पी.जी.एस. व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। पीजीएस व्यवस्थापन समितिमा प्रत्येक वडाका सय जना कृषक आवद्ध भई रुपान्तरण अवधिको प्राङ्गारिक प्रमाणित स्टिकर लगाउन योग्य भएका छन् भने आगामी आ.व. मा पूर्ण प्राङ्गारिक स्टिकर लगाउन योग्य हुनेछन् । प्राङ्गारिक प्रमाणित कृषकको पहिचान कायम गर्नका लागि खिजीदेम्बा पीजीएस उल्लेखित लोगो डिजाइन भई गाउँपालिका भित्रका करिब ९ सय कृषकहरुले उत्पादित उपजमा

उक्त लोगो यहि आवमा लगाउन सफल हुनेछन्। प्रत्येक वडाका कृषकहरुलाई जैविक विषादी तथा गोठेमल सुधार साथै माटोको नमुना सङ्कलन गर्ने प्राविधिक तालिम प्रदान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिसकिएको छ।

ऐन तथा कार्यविधि निर्माण:

खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका(सेवा तथा सुविधा) सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० निर्माण गरिएको छ। चालु आ.व. मा आर्थिक सहायता कार्यविधि(२०७७,(पहिलो संसोधन २०८०) निर्माण गरिएको छ।

सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका लागि शैक्षिक अनुदान कार्यविधि, २०८० बनाइ कार्यन्वयनमा ल्याइएको छ।

एफ.एम रेडियो (व्यवस्थापन तथा संचालन) तथा सञ्चार सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० कार्यन्वयनमा ल्याइएको छ।

खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको चमेना गृह व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० निर्माण गरिएको छ।

खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको युवा खेलकुद विकास कार्यविधि, २०८० निर्माण गरिएको छ।

खिजीदेम्बा गाउँपालिकाका पूर्वाधार विकास तथा सेवा व्यवस्था(नियमित र व्यवस्थित)गर्ने ऐन, २०८० कार्यन्वयनमा ल्याइएको छ।

खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको कृषि तथा पशुपन्छी नीति, २०८० कार्यन्वयनमा ल्याइएको छ।

सीप विकास तथा सामाजिक सुरक्षा:

सीप विकास तर्फ स्यानिटेरी प्याड निर्माण तालिम, सिलाई कटाई तालिम लगायतका उद्यमशिलता विकास सम्बन्धी तालिम सञ्चालन भएका छन्। शिल्पी समुदायका लागि परम्परागत सीपमा आधारित तालिम सञ्चालन गरिएको छ।

सामाजिक सुरक्षाभत्ता वितरणलाई सहज बनाउन वडा वडामा बैंक तथा एम.आई.एस. शाखाका टोली खटाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलाई सहज बनाइएको छ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

खिजीदेम्बा गाउँपालिकाले आफ्नो चौतर्फी विकासमा धेरै चुनौती एवं समस्याहरु पार गर्दै गाउँपालिकाको सर्वपक्षीय विकासमा यथाशक्य रूपमा अगाडी बढिरहेका छौं । तथापि भौगोलिक विविधता, हावापानी, सांस्कृतिक एवं सामाजिक विविधताका दृष्टिले यस गाउँपालिका धनी सावित देखिए पनि विकास निर्माणमा पिछडिएको र विकास निर्माणका कार्य सबै वस्ती र समाजमा पुऱ्याउन सहज छैन । यिनै विविध परिस्थितिका माझमा खिजीदेम्बा गाउँपालिकाले निम्न चुनौतीको सामना गर्दै विकास निर्माणमा अगाडि बढ्नु परेको छ ।

(क) खिजीदेम्बा गाउँपालिकामा असीमित बजेट बाट असीमित विकासका आवश्यकताहरु पूरा गर्नुपर्ने बाध्यता रहेको छ । संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तिय समानीकरण तथा अनुदानमा समेत कटौती हुने गरेको छ ।

(ख) खिजीदेम्बा गाउँपालिकामा विकासका पुर्वाधारहरु तथा सडक सञ्जालहरु कच्ची हुनु । स्थानीय कृषिजन्य उत्पादनहरुको बजार विस्तार हुन नसक्नु, कृषिजन्य जमिनहरु बाँभो छोड्ने क्रम बढ्नु ।

(ग) गाउँघरमा युवा जनशक्तिहरु विदेशिने र बाहिरिने क्रमले गाउँघरमा युवा जनशक्तिको अभाव हुनु/देखिनु ।

(घ) पर्यटकीय विकासका लागि पर्याप्त पुर्वाधार नहुनु, गाउँपालिकामा भएका पुर्वाधार तथा संरचनाहरुको प्रभावकारी उपयोग हुन नसक्नु, सूचना तथा सञ्चारको उपलब्धता गुणस्तरीय र सहज नहुनु ।

(ङ) स्थानीय स्तरमा पर्याप्त मात्रामा स्वरोजगारका क्षेत्रहरु नहुनु, आन्तरिक रोजगारीका क्षेत्रहरु पर्याप्त नहुनाले पर्याप्त रोजगारी सिर्जना हुन नसक्नु ।

(च) जल, जंगल , जमिन आदि प्राकृतिक सम्पदा एवं मानव संसाधनको उपयोग र परिचालन सही तरिकाले हुन नसक्नु, जडीबुटी ढुंगा, रोडा, गिट्टी लगायतका प्राकृतिक स्रोतहरुको चोरी पैठारी नियन्त्रण गरी पर्याप्त मात्रामा उपयोग गर्न नसक्नाले मानव संसाधनको उचित व्यवस्थापन र संरक्षण गर्न, गराउन समेत चुनौतीपूर्ण रहेको छ ।

यी विविध चुनौती र समस्याका बावजूद पनि समयानुकूल र सामाजिक चेतनाको परिवर्तनसँगै यी सबै चुनौतीहरूको सामना गर्दै अगाडि बढ्न सक्ने क्षमता रहेको हुँदा खिजीदेम्वा गाउँपालिका सर्वपक्षीय सहकार्यका साथ खिजीदेम्वाबासीको क्षमताको उपयोग गर्दै अघि बढ्न दृढ संकल्पित छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

आगामी आर्थिक वर्षका लागि बजेट तर्जुमा गर्दा देहाय बमोजिमका आधारहरू लिइएको छ ।

- नेपालको संविधानले परिलक्षित गरेका राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू,
- नेपाल सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
- नेपाल सरकारको चालु पञ्चवर्षीय योजनाले निर्धारण गरेका लक्ष्य रणनीति तथा प्राथमिकताहरू,
- नेपाल सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
- दिगो विकास लक्ष्यहरू (Sustainable Development Goals) ले निर्धारण गरेका प्रमुख क्षेत्रहरू,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गरेका व्यवस्थाहरू,
- खिजीदेम्वा गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजनाले तय गरेका आधारहरू
- स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ ले गरेका व्यवस्थाहरू
- नेपाल सरकारका क्षेत्रगत नीतिहरू,
- नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट समय समयमा प्राप्त मार्गदर्शन तथा निर्देशनहरू,
- प्रदेश सरकारले तय गरेको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
- प्रदेश सरकारका विषय क्षेत्रगत नीतिहरू तथा योजनाहरू
- राजनैतिक दलहरू, विषयगत कार्यालय, गै.स.स., नीजि क्षेत्र तथा नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरू,
- सहभागितामूलक र समावेशी योजना तर्जुमा प्रकृयाद्वारा प्राथमिकीकरणमा परेका योजनाहरू,
- वडाबाट प्राप्त तथ्यांक एवं सूचनाहरू, आदि ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको दीगो विकासका लागि “आर्थिक विकास, सुशासन र सदाचार, समृद्ध खिजीदेम्बा हाम्रो आधार” भन्ने मुल लक्ष्यलाई निरन्तर रूपमा अगाडी वढाउन यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत बजेटका आधारभूत सोच, उद्देश्य, प्राथमिकताहरु देहाय अनुसार रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

आधारभूत सोचहरु,

पारदर्शी, जनसहभागितामूलक र जनउत्तरदायी विकास प्रशासन मार्फत आन्तरिक क्षमताको विकास गर्दै भौतिक पूर्वाधार, आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक क्षेत्रको विकास गरी खिजीदेम्बाको समृद्ध भविष्य तय गर्ने यस बजेटको आधारभूत सोच रहेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्यहरु,

उपरोक्त आधारभूत सोच पुरा गर्न आगामी आर्थिक वर्षका लागि प्रस्तुत बजेटका उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

उद्देश्यहरु

क. संविधानको कार्यान्वयनमा नेपाल सरकारलाई सहयोग गर्ने,

ख. भौतिक पूर्वाधारको निर्माण तथा नागरिकको क्षमता अभिवृद्धि मार्फत रोजगारीका अवसरहरु वृद्धि गर्दै आर्थिक समता कायम गर्ने,

ग. पर्यापर्यटनको संभावनालाई सदुपयोग गरी आर्थिक विकासलाई बढावा दिने,

घ. खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको चौतर्फी विकासका लागि सरकारी श्रोत साधनको समुचित उपयोग र परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउने,

ङ. गाउँ कार्यपालिका अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवामा आम नागरिकको पहुँचलाई सहज बनाउने,

च. विकासका सेवा प्रवाहबाट नागरिकहरुलाई सरकारको अनुभूति गराउने,

छ. विकासका हरेक क्रियाकलापमा नागरिकको सहभागितालाई सुनिश्चित गरी नागरिकको क्षमता विकास र श्रोतको उच्चतम उपयोगलाई सुनिश्चित गर्ने ।

उल्लेखित सोच र उद्देश्य अनुरूपको उपलब्धी हासिल गर्न बजेटमा निम्न प्राथमिकताहरु निर्धारण गरिएको छ ।

प्राथमिकताहरु

- भौतिक तथा आर्थिक पूर्वाधारको विकास,
- शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, तथा सरसफाईमा लगानी वृद्धि गरी सामाजिक क्षेत्रको विकास,
- सार्वजनिक, निजी तथा सहकारी क्षेत्रको साभेदारीबाट पर्यटन क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन,
- कृषि क्षेत्रको व्यवसायीकरण, विविधिकरण र यान्त्रिकीकरण गर्ने,
- रोजगारमूलक समावेशी आर्थिक विकास गर्ने,
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार र सुशासन,
- वन, वातावरणको संरक्षण र सदुपयोग तथा जलवायु परिवर्तनलाई न्यूनीकरण गर्ने,
- मानव अधिकार, एकल महिला, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सशक्तिकरण ।
- गाँस, बास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारको प्रत्याभूत गराउने,

सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्य .ज्यूहरु,

अब म यिनै उद्देश्य, चुनौती र प्राथमिकताका आधारमा खिजीदेम्वा गाउँपालिकाको आ.व २०८१।०८२ को लागि तयार पारिएको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमहरु:

आगामी आ.व. २०८१।८२ मा संघीय अनुदान तर्फ वित्तीय समानीकरणमा रु. ७ करोड ८३ लाख, सशर्त अनुदान संघीय ससर्त अनुदान तर्फ रु. १७ करोड ६७ लाख २ हजार, संघीय समपूरक अनुदान रु. ५० लाख र संघीय राजश्व बाँडफाडबाट अनुमानित रु. ८ करोड २० लाख ९९ हजार ९ सय ९९ रुपैया, तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरणमा रु. ४४ लाख ८० हजार र सवारी साधन करको बाँडफाडबाट अनुमानित रु. ३३ लाख २ हजार, प्रदेश समपूरक अनुदान १ करोड, प्रदेश सशर्त अनुदान तर्फ ७९ लाख ४४ हजार, र आन्तरिक आम्दानी अनुमानित रु. १ करोड ६ लाख ६९ हजार

१ रुपैया गरी अनुमानित कूल रकम रु ३७ करोड ८४ लाख ९७ हजार प्राप्त हुने अनुमान रहेको छ ।

१. चालु आ.व. २०७९/८० मा सञ्चालित पालिका स्तरीय तथा वडा स्तरीय विभिन्न योजनाहरु सम्पन्न भएकोमा संघीय समानीकरण न्यून प्राप्ति का कारण भुक्तानी हुन बाँकी दायित्व भुक्तानीको लागि ३६ लाख ६० हजार बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

२. प्रदेश सरकारको साभेदारीमा सञ्चालन हुने धारापानी, ताउर, छेर्मादिड, टुकसिन्दुक, भाप्रे सडक स्तरोन्नति र साभाबारी, चण्डीथान, चुली, महभिर हुदै मोलुङ गाउँपालिका जोड्ने सडक स्तरोन्नति लाई कूल ३८ लाख ८५ हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

३. संघीय सरकार संगको साभेदारीमा सञ्चालन गरिने पात्लेखर्क -चुलीकाप्ती सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतिका लागि कूल रकम रु. ४० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

४. अर्गानिक गाउँपालिका घोषित गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

५. साना सिँचाई कार्यक्रम आयोजना सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

६. विभिन्न खानेपानी आयोजना, सिँचाई आयोजना र लघु जलविद्युत आयोजनाहरुको मर्मत तथा पाइप खरीदका लागि रु ८ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

७. पशुपालन गर्ने कृषकहरुको लागि पशुस्वास्थ्य सम्बन्धी औषधि खरीदका लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

८. लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

९. सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गर्नका लागि शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि अनुदान कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

१०. खिजीदेम्वा गाउँपालिकाका आधारभूत विद्यालयहरुमा स्थानीय ज्ञानसीपको विकासका लागि स्थानीय पाठ्यक्रम अनुसार पाठ्यपुस्तक निर्माण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

११. सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत बाल विकास सहयोगी तथा विद्यालय कर्मचारीहरुको न्यूनतम पारिश्रमिक नघटने गरी गाउँपालिकाले व्यहोर्नुपर्ने आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।

१२. खिजीदेम्वा गाउँपालिकाका माध्यमिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुका खाजाका लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।

१३. खिजीदेम्बा -५ मा सभाहलका लागि रु २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१४. विभिन्न कृषि सडकहरुका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१५. करुणा फाउन्डेशनको साभेदारीमा अपाङ्गता कार्यक्रमका लागि रु २० लाख ६ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१६. संघीय व्यवस्था अनुकूल संगठन तथा कर्मचारीको क्षमता विकास गर्न सबै कर्मचारीहरुलाई आधुनिक प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता ल्याउनका लागि कर्मचारीको तालिमको व्यवस्था मिलाईएको छ ।
१७. गाउँपालिकाभिन्न विभिन्न दिवसीय कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१८. खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि खेलमैदान मर्मत तथा खेलकूद प्रतियोगिता सञ्चालनका लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरिएको छ ।
१९. खिजीदेम्बा देम्बा गल्फ कप सुचारु गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
२०. लोकसेवा कक्षा सञ्चालनका लागि रु १३ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।
२१. विभिन्न जाति, भाषा, संस्कृति भएको खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको जातीय, भाषिक एवं धार्मिक संस्कृति संरक्षण एवं प्रवर्द्धनको लागि खुल्ला सांस्कृतिक महोत्सवको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२२. गाउँपालिकाबाट लिइने कर तथा गैर कर राजश्वका दरहरु निर्धारण गर्दा करदाताले कर तिर्न सक्ने क्षमता, उपयुक्तता, करको असुली जस्ता विषयलाई ध्यान दिइएको छ ।
२३. नव निर्मित ६ वटा वडा कार्यालय भवनहरुको व्यवस्थापनका लागि रु १३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२३. नागरीक समाजलाई क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
२४. पालिका स्तरीय सार्वजनिक सुनुवाईका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२५. स्वास्थ्य तर्फ औषधि खरीद गर्न रु २० लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२६. कोशेली घर निर्माणका लागि रु १५ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२७. कृषि व्याज अनुदानका लागि रु ६ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२८. कार्यालयमा मेसिनरी औजार खरीदका लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२९. युवा उद्यमशीलताका लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३०. आर्थिक सहायता तथा विपद व्यवस्थापनका लागि रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३१. कृषि अर्गानिक प्रमाणिकरणका लागि रु ६ लाख लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३२. गाउँपालिका प्रशासकीय भवन तला थपको लागि रु २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा, खिजीदेम्बा गाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम तथा राजश्व र व्ययको अनुमान (बजेट) यस गरिमामय गाउँसभामा प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गर्नुभएकोमा गाउँपालिका अध्यक्षज्यू एवं गाउँकार्यपालिका तथा कर्मचारी ज्यूहरु, नागरीक समाज,पत्रकार, राजनीतिक दलहरु लगायत अन्य सबै वर्गप्रति धन्यवाद दिँदै यस गरिमामय गाउँसभामा सहभागी हुने सबै गाउँ सभा सदस्यज्यूहरुप्रति आभार तथा धन्यवा द व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद, जय खिजीदेम्बा ।